जनहितमा जारी

बाहिर निस्कँदा अनिवार्यरुपमा मास्क प्रयोग गरौं ।

समर्पण सेवा संस्था

PRATEEK DAILY

प्रतीक दैनिक

राष्ट्रिय 'क' वर्ग

eprateekdaily.com

आफ्नो घर, व्यवसायमा बालबालिकालाई श्रममा नलगाऔं, अरूलाई पनि बालश्रम प्रयोग नगर्न सूचित गरौं ।

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

❖ वर्ष ३४ ❖ २०७७ कात्तिक २२ गते शनिवार // मूत भस्म नबन्दैमा झिल्को भैकन बल्नुछ // 2020 November 07 Saturday ❖ मूल्य ५/- ❖ पृष्ठ सङ्ख्या ४ ❖ अङ्क ७७

कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन बन्द

समुदायस्तरमा फेरि सङ्क्रमण फैलने जोखिम

प्रस, वीरगंज, २० कात्तिक/

बितेको असार–साउनमा कोरोनाको हटस्पट बनेको वीरगंजमा अहिले कोरोना सङ्क्रमितको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब नमूना सङ्कलन कार्य बन्द गरिएको छ।

वीरगंज महानगरपालिकाले गत बुधवारदेखि सङ्क्रमितको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन कार्य बन्द गरेको हो । सङ्घीय सरकारले कोरोनाको परीक्षण र उपचारबापतको शुल्क सम्बन्धित व्यक्ति आफैंले तिरेर गर्नुपर्ने निर्णय गरेपछि महानगरपालिकाले पनि कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन कार्य बन्द गरेको हो ।

सङ्घीय स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयले कात्तिक २ गते देशभरिका सरकारी अस्पताल र प्रयोशगालालाई पठाएको पत्रमा आर्थिकरूपमा विपन्न, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, सफाइकर्मी र सुरक्षाकर्मीको मात्रै लक्षण देखिएमा परीक्षण र उपचार निश्शुल्क गरिने उल्लेख छ ।

यीबाहेक अन्यले परीक्षण र उपचार खर्च सम्बन्धित व्यक्ति आफैंले बेहोर्नुपर्नेछ। तर मन्त्रालयको पत्रमा सङ्क्रमितको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन रोक्नु भन्ने कुरा उल्लेख छैन ।

स्वाब सङ्कलन गर्दै स्वास्थ्यकर्मी । तस्वीरः फाइल/प्रतीक

सङ्क्रमितको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन गर्ने जिम्मेवारी स्वास्थ्य कार्यालयको समन्वयमा सम्बन्धित पालिकाको हो ।

यसअघि महानगरमा कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन कार्यमा खट्दै आएका २१ जना स्वास्थ्यकर्मीलाई महानगरपालिकाको स्वास्थ्य महाशाखाले बुधवारदेखि नै पहिले कार्यरत स्वास्थ्य संस्थामा पठाइसकेको छ ।

सरकारले नै शुल्क लाग्ने निर्णय गरेपछि महानगरमा कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन दुवै कार्य बन्द गरिएको महानगरपालिकाको स्वास्थ्य महाशाखाका प्रमुख अरुणकुमार महतोले बताए ।

मन्त्रालयबाट आएको निर्देशनसहितको पत्रबारे नारायणी अस्पतालले महानगरपालिकामा जानकारी गराएपछि महानगरमा बुधवारदेखि कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन कार्य बन्द गरिएको प्रमुख महतोको भनाइ छ। सरकारी परिपत्र अनुसार नारायणी अस्पतालले पनि निश्शुल्क स्वाब परीक्षण नगर्ने जानकारी गराएको उनले बताए।

"हामीले स्वाब सङ्कलन गरेर अस्पतालको प्रयोगशालामा पठाउँदा अस्पतालले प्रतिस्वाबको दुई हजार रुपैयाँ बिल काट्नुपर्छ भन्यो, नत्र परीक्षण हुँदैन भन्ने जवाफ दियो, त्यसपछि महानगरपालिकाले बाध्य भएर यो निर्णय गर्नुपरेको हो," स्वास्थ्य महाशाखा प्रमुख महतोले बताए ।

वीरगंज महानगरका प्रमुख विजयकुमार सरावगीले पनि गत बुधवारदेखि कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन बन्द गरिएको पुष्टि गरेका छन्। सरकारको निर्देशनसहित आएको पत्रबारे नारायणी अस्पतालले जानकारी गराएपछि यस विषयमा प्रमुख जिल्ला अधिकारीसँग छलफल गरेर कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन बन्द गरिएको नगरप्रमुख सरावगीले बताए।

"यस विषयमा प्रजिअसँग पनि छलफल गर्‍यौं, उहाँले पनि बन्द गरिदिनुस् भन्नुभयो, त्यसपछि बन्द गरिएको हो । तर आर्थिकरूपमा विपन्न, ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, सफाइकर्मीको हकमा भने कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन बन्द गरिएको छैन," नगरप्रमुख सरावगीको भनाइ थियो ।

पर्साका प्रमुख जिल्ला अधिकारी आसमान तामाङ भने कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन कार्य बन्द नै गर्न आफूले महानगरलाइ नभनेको बताउँछन्। "बन्द नै गर्नुपर्छ भनेर मैले भनेकै होइन, यहाँ अरूलाई दोष देखाउन सजिलो हुन्छ, सरकारको पछिल्लो निर्णयबारे के गर्ने विषयमा नगरप्रमुखसँग छलफल मात्रै भएको हो," प्रजिअ तामाङले बताए ।

मन्त्रालयले पठाएको पत्रमा परीक्षण र उपचार मात्रै अब निश्शुल्क नहुने उल्लेख रहेको तर सङ्क्रमितको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलनको विषयमा सरकारको कुनै निर्देशन नआएको पनि उनले बताए।

कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन कार्य स्वास्थ्य कार्यालयको समन्वयमा सम्बन्धित पालिकाले नै गर्नुपर्ने हुँदा त्यो

(बाँकी अन्तिम पातामा)

रौतहटमा फेरि २५ दिने निषेधाज्ञा

प्रस, रौतहट, २१ कात्तिक/

जिल्ला प्रशासन कार्यालय रौतहटले शुक्रवार कात्तिक २१ गते राति १२ बजेदेखि मङ्सिर १७ गते राति १२ बजेसम्म २५ दिनको लागि निषेधाज्ञा जारी गरेको छ ।

जिल्लामा हालसम्म १४ जनाको कोरोना सङ्क्रमणबाट मृत्यु भइसकेको र १७४ जना सक्रिय सङ्क्रमित रहेकाले समुदायस्तरमा कोरोना नफैलोस् भनी २५ दिने निषेधाज्ञा जारी गरेको रौतहटका प्रमुख जिल्ला अधिकारी इन्द्रदेव यादवले बताए ।

दीपावली, छठ मनाउने क्रममा तथा वाग्मती नदीमा पूर्णिमा स्नान गर्न भक्तजनहरूको भीडभाड हुने भएकोले कोरोना सङ्क्रमण फैलिन नदिन निषेधाज्ञा जारी गरिएको प्रजिअ यादवले बताए। जिप्रका रौतहटले विज्ञप्ति जारी गर्दै सार्वजनिक स्थानमा खेलतमाशा, नाचगान, जात्रा, महोत्सव, भोजभतेर, हाटबजार, विभिन्न धार्मिकस्थलमा पूजापाठलगायतका धार्मिक गतिविधि नगर्न आग्रह गरेको छ । प्रशासनले सिनेमाघर, सैलुन, होटल, रेस्टुरेन्ट, पार्टी प्यालेसलगायत सञ्चालनमा पुनः निषेध लगाएको छ ।

जिप्रका रौतहटले जारी गरेको विज्ञप्तिमा चाडपर्व घरमैं बसेर सबै किसिमको स्वास्थ्य मापदण्ड अपनाइ मनाउन पनि आग्रह गरेको छ । निषेधाज्ञाको बर्खिलाप हुने कामकारबाईविरुद्ध कानून अनुसारको दण्ड जरिवाना हुने बताइएको छ ।

नेपालसँगको सीमा ४८ घण्टा बन्द

राजेश केशरीवाल, रक्सौल, २१ कात्तिक/

छिमेकी भारतको बिहार राज्य विधानसभाको तेस्रो चरणको निर्वाचन शनिवार हुँदैछ ।

निर्मली, पिपरा, सुपौल, त्रिवेणीगंज, छातापुर, नरपतगंज, रानीगंज, फारबिसगंज, अररिया, जोकिहाट, सिकटी, बहादुरगंज, ठाकुरगंज,

तेस्रो चरणमा ७८ पदको लागि निर्वाचन हुन गइरहेको छ। तीन चरणमा भएको बिहार विधानसभाको शनिवार

किसनगंज, कोचाधामन, अमौर, बायसी, कस्बा, वनमनखी, रूपौली, धमदाहा, पूर्णिया, कटिहार, कदवा, बलरामपुर,

रक्सौलको हजारीमल विद्यालयमा रहेको मतदान केन्द्र । तस्वीरः प्रतीक

हुने निर्वाचन अन्तिम हो । निर्वाचन कार्यालयले जारी गरेको आचारसंहिता अनुसार हिजो बिहीवार साँझ ६ बजेदेखि निर्वाचन प्रचारप्रसारको कार्यक्रम बन्द गरिएको थियो ।

शनिवार ७८ पदको लागि १५ वटा जिल्लामा निर्वाचन हुँदैछ। आजको निर्वाचनमा १ हजार २ सय ४ जना उम्मेदवार चुनावी मैदानमा छन्। आजको निर्वाचनमा मुजफ्फरपुर गायघाटमा सर्वाधिक ३१ जना उम्मेदवार चुनावी मैदानमा छन् । १५ जिल्लामा पश्चिमी चम्पारण, पूर्वी चम्पारण, सीतामढी, मधुवनी, सुपौल, मधेपुरा, पूर्णिया, कटिहार, किसनगंज, अररिया, सहरसा, दरभङ्गा, वैशाली, मुजफ्फरपुर र समस्तीपुर छन् ।

यसैगरी, वाल्मीकिनगर, रामनगर, नरकटियागंज, बगहा, लौरिया, सिकटा, रक्सौल, सुगौली, नरकटिया, मोतीहारी, चिरैया, ढाका, रीगा, बथनाहा, परिहार, सुरसन्ड, बाजपट्टि, हरलाखी, बेनीपट्टि, खजौली, बाबुबरही, बिस्फी, लौकहा, प्राणपुर, मनिहारी, बरारी, कोढा, आलमनगर, बिहारीगंज, सिंघेश्वर, मधेपुरा, सोनबरसा, सहरसा, सिमरी बख्तियारपुर, महिषी, दरभङ्गा, हायाघाट, बहादुरपुर, केवटी, जाले, गायघाट, औराई, बोचहा, सकरा, कुढनी, मुजफ्फरपुर, महुआ, पातेपुर, कल्याणपुर, वारिसनगर, समस्तीपुर, मोरवा र सरायरञ्जनमा मतदान केन्द्र राखिएको छ ।

बिहारमा हुने तेस्रो चरणको निर्वाचनका लागि नेपालसँग जोडिएका सीमानाका ४८ घण्टाका लागि बन्द हुनेछन् । शुक्रवार साँझ ५ बजेदेखि आइतवार साँझ ५ बजेसम्मको लागि सीमा बन्द गरिनेछ ।

नेपाल–भारत सीमा अधिकारीहरूको केही दिनअघि बारा जिल्लाको कलैया उपमहानगरपालिकामा बसेको बैठकले बिहारको निर्वाचनमा नेपालसँगको सीमा ४८ घण्टा बन्द गर्ने सहमति भएको पर्साका प्रमुख जिल्ला अधिकारी आसमान तामाङले बताए ।

रेड मर्करीको भ्रममा पुरानो रेडियो चोरी, पाँचजना वृद्ध प्रहरीको नियन्त्रणमा

जीतलाल श्रेष्ठ, निजगढ, २१ कात्तिक/

४०/४५ वर्षको पुरानो, थोत्रो रेडियो चोरी भयो भन्दा शायदै जोकोहीलाई सामान्य लाग्न सक्छ । त्यसमाथि पनि नबज्ने, कुनामा थन्काएर राखिएको रेडियो चोरी भयो भन्दा अचम्म लाग्ने नै भयो ।

निजगढमा त्यस्तै भएको छ। पुरानो रेडियो चोरी भएको घटनामा वृद्धलगायतका मानिसहरू धमाधम प्रहरीले नियन्त्रणमा लिन थाल्यो भन्ने कुरा सुन्दा साँच्ची नै घटना जोकोहीलाई पनि रोचक लाग्न सक्छ ।

घटना हो बारा निजगढ नपा वडा नं १० लालमा गएको दशैंको टीकाको अघिल्लो दिनको पुरानो रेडियो चोरीको घटना अहिले भाइरल भएको छ । यस घटनामा संलग्नलाई प्रहरीले धमाधम नियन्त्रणमा लिई अनुसन्धान थालेपछि घटनामा ८४ वर्षसम्मका वृद्धहरू पक्राउ परेका छन् । ४८ देखि ८४ वर्षसम्मका मानिसलाई नियन्त्रणमा लिएर प्रहरीले अनुसन्धान थालेपछि यो विषयले एकाएक चर्चा पाएको छ ।

पुरानो रेडियो चोर्नुपर्ने नै कारण किन रह्यो भन्ने कुरा झनै घतलाग्दो छ। सन् १९६० देखि १९९० भित्र बनेका अधिकांश रेडियो, काठको कभर भएको टेलिभिजन, पुरानो सिलाइ मेशिनलगायत अन्य केही मेशिनरी सामानमा रेड मर्करी पाइने थाहा पाएपछि उनीहरूले रेडियो चोरी गरेको खुलासा गरेका छन् ।

घटना विवरण अनुसार निजगढ नपा वडा नं १० लालकी ७७ वर्षीया मिठुदेवी रिमालको घरमा पुरानो नेशनल पानासोनिक रेडियो थियो । सो रेडियो ५० हजार रुपैयाँमा बिक्री गर्न सोही ठाउँका ६७ वर्षीय कुलबहादुर तामाङले पटक–पटक आग्रह गरेका थिए। पतिको मृत्यु भइसकेकोले उनैको चिनोका रूपमा रहेको सो रेडियो बिक्री नगर्ने अडानमा मिठुदेवी रहिन् । बिक्री गर्नै परे पनि छोरीहरूसँग सल्लाह गरेर मात्रै निर्णय गर्ने भन्दै रेडियोधनी वृद्धाले तामाङलाई जवाफ दिइन्।

केही दिनअघि तामाङ पुनः रिमालको घरमा पुगेर रेडियो हेरौं भन्दै आँगनमा ल्याएर रेडियोलाई ओल्टाइपल्टाइ १५/२० मिनेट समय लगाएर हेरेका रहेछन्। त्यसपछि रेडियो लिएर निजगढमा बिक्री गर्न जाउँ भनेर तामाङले रेडियोधनी वृद्धा रिमाललाई भनेका रहेछन् । तर रेडियोधनीले भने रेडियो बिक्री गर्न मानिनन् ।

रेडियो किन्न खोज्दा नपाउने देखेपछि स्थानीय केही वृद्धसहितको योजनामा तामाङले दशैंको टीकाअघि सो रेडियो चोरी गरेको खुलेको छ । रिमालको काठे घरको पछाडितर्फको झ्यालको जाली फोडी रेडियो चोरेर सोभित्रको रेड मर्करी भनिएको सामान निकालेपछि रेडियो पुनः रिमालको घरको बार्दलीमा फालिदिएको कुरा प्रहरीको अनुसन्धानबाट खुलेको छ।

चोरी गरी रेड मर्करी भनिएको पदार्थ गायब बनाउनुअघि चोरले खिंचेको रेड मर्करीसहितको रेडियो । तस्वीरः प्रतीक

रेडियोको भित्री पाटपुर्जा निकालिएको अवस्थामा देखेपछि रेडियोधनी वृद्धा रिमालले निजगढमा रहेकी साइली छोरी सरू थापालाई घटनाबारे सुनाइन् । आमाले घटनाबारे सुनाएपछि दशैंको टीका लगाइ काठमाडौं

(बाँकी अन्तिम पातामा)

पर्सा, बारा र रौतहटका १४ जना सङ्क्रमित थपिए

प्रस, वीरगंज, २१ कात्तिक/

नारायणी अस्पतालको प्रयोगशालाले पर्सा, बारा र रौतहटका गरी थप १४ जना सङ्क्रमित पुष्टि गरेको छ ।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय पर्साका प्रशासकीय अधिकृत विनयकुमार श्रीवास्तवले पर्साका १०, बाराका ३ र रौतहटका १ गरी १४ जना सङ्क्रमित थपिएको बताए । उनले ९५ वटा स्वाब नमूना परीक्षण गरिएकोमा १४ जनाको पिसिआर रिपोर्ट पोजेटिभ देखिएको बताए ।

सङ्क्रमित पुष्टि भएका पर्साका दशजनामा चारजना महिला छन् । यसैगरी, जगरनाथपुर गाउँपालिका–५ का दुईजना, कालिकामाई गापा–५ का एकजना र बहुदरमाई नपाका एकजना तथा वीरगंज महानगरपालिकाका विभिन्न वडाका ६ जना सङ्क्रमित रहेको जानकारी गराएका छन् ।

समय राम्रो छ भने तपाईंलाई जिस्काइ पनि हाँसो–ठट्टा लाग्छ, समय खराब छ भने हाँसो–ठट्टा जिस्काएझैं लाग्छ ।

-विचारसार र सूक्तिहरू

प्रकाशक : प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि. , वीरगंज-११
प्रधान सम्पादक : जगदीशप्रसाद शर्मा
व्यवस्थापक/सम्पादक : विकाश शर्मा
सम्पादक : शत्रुघ्न नेपाल/ खड्गबहादुर श्रेष्ठ (प्रताप)
समाचार सम्पादक : आर. के. पटेल
बारा विशेष प्रतिनिधि : गम्भीरा सहनी
मुद्रकः प्रतीक प्रकाशन समूह प्रा. लि. (अफसेट छापाखाना)
त्रिमूर्ति सिनेमा हल रोड, श्रीपुर, वीरगंज-११ (नेपाल), पोस्ट बक्स नं. ७९, फोन नं. ०५१-५२५१२२, ५२३१०५
email: prateekdaily@gmail.com, prateekdainik@yahoo.com
Website: www.prateekdaily.com

किसान सधैं निराश

कृषिप्रधान देश नेपालका किसानहरू सधैं निराश छन् । बाली लगाउने बेलादेखि उत्पादन भिœयाइसक्दासम्म पनि सन्तुष्ट हुने ठाउँ छैन । बाली लगाउन जमीन जोतखन गर्ने बेला इन्धनको अभाव हुन्छ । यस वर्ष पर्साका किसानहरूले दोब्बर बढी मूल्य तिर्दा पनि घण्टौं लाइनमा बसेर डिजेल लिनुपरेको थियो । ग्रामीण क्षेत्रका किसानहरू टाढाको पेट्रोलपम्पसम्म पुग्दा लकडाउनको निहुँमा धेरैले प्रहरीको सास्ती खेपे, तर पनि चाहे जति इन्धन पाउन सकेनन् । इन्धनको अभावले समयमा खेत जोत्न सकिएन । बाली लगाउने बेला जहिले उन्नत बीउको अभाव हुन्छ । बालीमा बीउको समस्या यहाँ नौलो होइन । ठाउँ अनुसार सरकारले सिफारिश गरेको उन्नत जातको बीउ नपाएकै कारण मकैको घोगामा दाना नलाग्ने, धानको बालामा भुस मात्रै हुनेलगायतका समस्या वर्षौंदेखि किसानले झेल्दै आएका छन् । जेनतेन बाली लगाए पनि चाहिएको बेला मल अभाव भइदिन्छ । बिरुवाले मागेको बेला उपयुक्त मल दिन नसके किसानको मेहनत खेर जान्छ । त्यसैगरी, बालीमा कुनै रोग लाग्दा निश्शुल्क औषधिको त कुरा छाडौं, दक्ष परामर्शदाताको समेत व्यवस्था छैन । सबै समस्या पार गरेर बाली उत्पादन भएपछि भने उत्पादनको मूल्य घटेको हुन्छ ।

वास्तवमा नेपाली किसानको जस्तो नियति विश्वका अन्य मुलुकमा किसानले शायदै भोगेका होलान् । उन्नत बीउबिजन, मलखाद, प्राविधिक सहयोग, सिंचाइका लागि सहुलियत बिजुली तथा इन्धन, कृषि अनुदान साथै सहुलियत कर्जा, बाली बीमा, बाली संरक्षण र उत्पादनको बजार व्यवस्थापन गर्ने सरकारको जिम्मेवारी हो । जमीन उपलब्धता, श्रम लगानी र बालीलाई आवश्यक सामग्री तथा वातावरणको सही संयोजन गर्ने दायित्व मात्रै कृषकको हो । सोबापत उसले आएको फाइदा उपयोग गर्ने हो । हाम्रो मुलुकमा त किसानले फाइदा होइन कि धान रोप्नेदेखि बाली काटेर बिक्री गर्दासम्म घाटा बेहोरिरहेको हुन्छ । केही बाली छन्, जुन अनुकूल मौसम भइदियो भने भगवान् भरोसे राम्रो उत्पादन दिन्छ । त्यही बालीले साँवा उठाउने आसमा किसान निरन्तर लागिरहेका हुन्छन् । जस्तै मकै, दलहन र तेलहन बाली । कुनै बेला ती बालीले पनि केही कारणवश उत्पादन दिएन भने फेरि अर्को वर्ष पर्खनुको विकल्प किसानसँग हुँदैन । यो क्रम कुम्हालेको चक्र जस्तै सधैं घुमिरहेको हुन्छ ।

चामल, पीठो, दाल, हरियो तरकारी, दूध, मासुसमेत हाम्रो मुलुकमा बाहिरबाट आयात हुन्छ । यसबाट वार्षिक अर्बौं रुपैयाँ बाहिरिरहेको छ । मुलुकको जनसङ्ख्या र उपलब्ध कृषियोग्य भूमि साथै कृषिमा सक्रिय जनशक्तिको आधारमा हेर्दा बाहिरबाट आयात गर्ने होइन कि हामीले कृषि उत्पादन बाहिर पठाउन सक्नुपर्ने हो । यसो हुन नसक्नुको कारण स्पष्ट छ, हामीले कृषिउपज आयात गरिरहेका मुलुकहरूका सरकारले कृषि क्षेत्रप्रतिको आफ्नो जिम्मेवारी पूरा गरिरहेका छन् । सरकारले जिम्मेवारी पूरा गरेका कारण त्यहाँका कृषकहरू पनि आफ्नो दायित्वबाट विमुख हुन पाएका छैनन् । दैनिक उपभोग्य कृषिउपजमा मात्रै आत्मनिर्भर हुन सक्यौं भने पनि हाम्रो मुलुकले विश्वका सामु शिर ठाडो पार्न सक्ने अवस्था छ । त्यसको निम्ति सरकार सञ्चालकहरूको सोच कृषि क्षेत्रप्रति सकारात्मक हुनुपर्छ । तर यो मुलुकमा किसानकै छोरा सत्तामा पुगे पनि घुम्ने कुर्सीमाथि बसेपछि अन्धो भइदिने परम्परा छ ।

अन्तरभाषिक संवादको आवश्यकता र महत्त्व

स्वान्तः सुखाय

सञ्जय मित्र
mitrasanjay41@gmail.com

भाषाको अन्तर्घुलन भइरहन्छ । कतिपय भाषाको जन्म दुई भाषाको अन्तर्घुलनबाट पनि हुन्छ । यसरी अन्तर्घुलनले भाषा लोप हुने समस्या पनि रहन्छ । वर्तमान विश्वमा भाषा लोप हुने समस्या र पहिचानको समस्याका साथै भाषाको अस्तित्व रक्षाको समस्या पनि रहेको पाइन्छ ।

हरेक व्यक्ति आफैंमा सबैभन्दा पृथक हुन्छ । यति हुँदाहुँदै पनि हरेक मानिसका बीच धेरै किसिमका समानता रहेका छन् । यसको अर्थ यो पनि हो कि हरेक मानिसका धेरै कुरामा समानता पनि हुन्छन् । फेरि पनि, मानिस र मानिसका बीचमा जति धेरै समानता भएपनि हरेक मानिस पृथक नै हुन् । मानिस बाह्य वातावरणमा मात्र पृथक होइन, अभ्यन्तर र चिन्तन वा मनोविज्ञानसमेतले पनि मानिस पृथक हुन् । यही पार्थक्य मानिसको मौलिक सम्पत्ति हो, विशिष्टता हो । मानिसको विशिष्टताले नै उसलाई सबैमाझ चिनाएको हुन्छ । यसैले के पनि भनिन्छ भने जो जति धेरै चिनिन्छ, उसमा उति धेरै विशिष्टता हुन्छन् । कसैको विशिष्टताले उसलाई चिनाइरहने हुन्छ । वास्तवमा मानिसलाई उसको विशिष्टतालाई त्यतिखेर अरूले चिन्दछन्, जतिखेर उसले आफैंले चिन्दछ । आफैंले आफ्नो विशिष्टता वा आफूभित्रको पहिचानलाई बाहिर ल्याउन थाल्दछ, उसलाई अरूले बिस्तारै चिन्न थाल्दछ । उसले जति धेरै आफूमा निखार ल्याउँछ, उति धेरै मानिसले उसलाई चिन्ने हुन्छ । मानिसलाई अरूभन्दा पृथक बनाउने वा पृथक साबित गराउने प्रतिभालाई चिनेर अगाडि ल्याउने वातावरण बनाउन आफूले पनि भूमिका खेल्नुपर्ने हुन्छ । आफू केमा वा के के कुरामा अरूभन्दा पृथक छु भन्ने कुरामा अरूको व्यवहार हेरी र आफ्नो जीवनमा प्रयोग गरी बुझ्न सक्छ ।

हरेक मानिसको आवाज नै फरक हुन्छ । यही आवाजले गर्दा पनि मानिस चिनिन्छ । सम्भवतः हरेक मानिसलाई आफ्नो बोली कुनै अन्य माध्यम वा साधनबाट सुन्दा र आफैंले बोलेको बेलामा आफ्नो कानबाट सुन्दा आफैंलाई फरक लाग्न सक्छ । यसरी हरेक मानिसको बोलीमा आएको भिन्नतालाई व्यक्ति बोली वा व्यक्ति भाषा भनिएको पाइन्छ भने व्यक्ति बोलीभन्दा ठूलो उपभाषिका हुन्छ, उपभाषिकाभन्दा ठूलो भाषिका र भाषिकाहरूको समूह भाषा हुन्छ । भाषाहरूको समूह त मानिंदैन तर भाषाहरूमा पाइने साझा विशेषताहरूको आधारसमेतलाई लिएर उत्पत्ति केलाई भाषा परिवार मान्ने चलन रहेको छ । यस अर्थमा भाषाहरूको समूह भाषा परिवार हो । एउटै भाषा परिवारका सबै भाषालाई कोही एक वा केही वक्ताले बोल्न वा बुझ्न सक्छन् भन्ने होइन । यदि कुनै एक भाषाको वक्ताको भूगोल ठूलो छ भने एका छेउका वक्ताहरूले अर्को छेउका वक्ताहरूको कुरा नबुझ्न वा कम बुझ्न वा पूरै बुझ्न पनि सक्छन् । समृद्धोन्मुख भाषामा पनि यस किसिमको आन्तरिक पृथकपन भाषिकाले गर्दा पाइन्छ भने पहिचान बनाउन लागेको वा पहिचान नै हुन नसकेको भाषामा पनि यस प्रकारको समस्या पाइन्छ ।

भाषाको अन्तर्घुलन भइरहन्छ । कतिपय भाषाको जन्म दुई भाषाको अन्तर्घुलनबाट पनि हुन्छ । यसरी अन्तर्घुलनले भाषा लोप हुने समस्या पनि रहन्छ । वर्तमान विश्वमा भाषा लोप हुने समस्या र पहिचानको समस्याका साथै भाषाको अस्तित्व रक्षाको समस्या पनि रहेको पाइन्छ । नेपालमैं नेपाली भाषा अहिले समृद्ध भइसकेको छ भने तुलनात्मकरूपमा मैथिली र नेवारी भाषा अन्य भाषाको तुलनामा केही बढी विकसित भएको देखिए तापनि नेपाली भाषाको तुलनामा अझै निकै पछाडि रहेका छन् । देशका अन्य भाषामा साहित्यको विकासको अवस्था निकै कमजोर रहेको पाइएको छ । नेपालीबाहेकका भाषामध्ये अधिकांश भाषाको अवस्था केही हदसम्म यो पनि रहेको छ कि मातृभाषाका सर्जकले आफ्नो पहिचान बनाउन नेपाली भाषामा पनि सिर्जना गर्नुपर्दछ । अन्य मातृभाषाका वक्ता वा सर्जकले आफ्नो मातृभाषाको बारेमा केही लेख्दा वा औपचारिक कार्यक्रममा मन्तव्य राख्दा धेरैजनाले बुझून् भनेर नेपाली भाषाको सहारा लिनुपर्ने अवस्था अहिलेसम्म विद्यमान छ । यसरी हेर्दा नेपाली भाषा पनि अन्य भाषाको विकासको माध्यमको रूपमा विकास भएको छ भने नेपाली भाषालाई अझ विकसित वा विस्तार बनाउन अन्य मातृभाषाको पनि योगदान रहेको स्पष्ट हुन्छ ।

नेपालमा बोलिने मातृभाषाहरूको नेपाली भाषासित जति धेरै संवाद हुन्छ, उति धेरै संवाद अन्य भाषासित हुँदैन । पहिले नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान मात्र देशको भाषा, साहित्य, कला, संस्कृति वा सम्पूर्ण वाङ्मयको प्रतिनिधि संस्था थियो । यो संस्था अहिले पनि सक्रिय रहेको छ । देशमा भाषा आयोग पनि थपिएको छ । भाषा आयोगले यसैगरी पछाडि परेका भाषाहरूको संरक्षण र संवर्द्धनमा काम गर्ने गरेको छ । अब देशको कुनै पनि भाषा लोप हुनबाट जोगिन्छ भन्ने विश्वास बिस्तारै बढ्दै गएको छ । भाषा आयोगले कम समयमा नै केही महत्त्वपूर्ण कामहरू गरिसकेको छ तर अझै धेरै काम गर्नुपर्ने देखिन्छ । भाषाको क्षेत्रमा दुईवटा ठूला संस्था कार्यरत रहेका भएपनि मातृभाषाहरूबीच संवादको थालनी हुन सकेको छैन । अबको समयमा मातृभाषाहरूबीच पनि संवादको थालनी हुनुपर्ने देखिन्छ ।

नेपाली भाषा र नेपाली भाषाको साहित्यलाई समृद्ध बनाउन गैरनेपाली मातृभाषी वक्ता तथा सर्जकको पनि योगदान रहेझैं अबको समयमा कुनै एक मातृभाषीले आफ्नो मातृभाषाका साथै छिमेकी मातृभाषा वा बोल्न तथा लेख्नलाई सजिलो हुने अर्को कुनै एक भाषामा पनि आफ्नो सिर्जनाको आयामलाई विस्तार गर्नुपरेको छ । नेपाली भाषाको कुशल वक्ता हुनुपरेको छ नै, साथमा मातृभाषाबाहेक अर्को कुनै एक भाषाको पनि कुशल वक्ता हुनु अहिलेको बहुभाषिकताको सम्मान गर्नु तथा बहुभाषिकतामा आफ्नो पहिचान विस्तार गर्नुपरेको छ । विशिष्ट वक्ता, विशिष्ट सर्जक तथा प्रतिष्ठित व्यक्तित्वहरूबाट यस किसिमको थालनी हुन सक्यो भने नेपाली भाषासँगै अन्य भाषाहरूको पनि सम्मान हुने र मातृभाषाको पनि साहित्यको विकास र विस्तारमा सहयोग पुग्ने देखिन्छ ।

अहिले केही मातृभाषाका सर्जकले अर्को मातृभाषाका सर्जकलाई नै नकारात्मक दृष्टिले लिएको पाइएको छ । प्राज्ञिक क्षेत्रमा यस प्रकारको सोचाइ हुनु राम्रो होइन । भाषाको लडाइँ वा भाषाको अस्तित्वको लडाइँ एउटा छुट्टै मोर्चा हो । अमेरिकामा रहेका केही सर्जकहरूले तराई–मधेसका भाषाहरूको बारेमा राम्रोसँग विचार गरिरहेका छन् । एक सर्जकले के पनि विचार व्यक्त गरे भने वर्तमान अवस्थामा नेपाली भाषामाथि खतरा रहेको छ । अङ्ग्रेजी भाषाप्रति अत्यन्तै मोह छ र अधिकांशले आफ्ना छोराछोरीले नेपाली नबोलेर अङ्ग्रेजी मात्र बोल्दा खुशी व्यक्त गर्ने गरेका छन् । यसले गर्दा नेपाली भाषाको पनि संरक्षण गर्नु आवश्यक रहेको छ । नेपालमा पनि नेपाली भाषाको अगाडि अन्य मातृभाषीको अवस्था उस्तै छ । अन्य मातृभाषी व्यक्तिले आफ्ना सन्तानले आफ्नो मातृभाषा नबोलेर नेपाली वा अङ्ग्रेजी मात्र बोल्दा गर्व गर्ने गरेको स्थिति रहेको अवस्थालाई विश्लेषण गर्दै अमेरिकी स्रष्टा साँझ नामको उक्त संस्थाले नेपाली भाषाको विकाससँगै तराई–मधेसका भाषाको पनि विकास हुनुपर्ने विचारलाई अगाडि सारेको छ ।

अहिलेको समयमा आउँदा पुस्ताका लागि भाषा सुरक्षित राख्ने चिन्ता बढ्दै जाँदा नजीकका दुई भाषाका बीचमा अन्तरसंवादको महत्त्व बढाएको छ । यसका लागि एक मातृभाषाका उत्कृष्ट साहित्यलाई अर्को मातृभाषामा पनि उल्था गर्नुपर्ने र अनुवाद साहित्यलाई विस्तार गर्नुपर्ने पनि हुन्छ । एउटा मातृभाषाबाट अर्को मातृभाषामा अनुवाद गर्दा सम्भव भएसम्म लेखक र अनुवादकबीच यस्तो संवाद होओस् कि दुई भाषाका लेखक नभई एक भावका सर्जक हुन् । दुवैले एकअर्काका मातृभाषामा मौलिक सिर्जना गर्न प्रेरित होऊन् र अरूलाई पनि प्रेरणा दिऊन् । यसले नयाँ सर्जकहरू आउने र सिर्जनाको विस्तार हुनुका साथै अनुवादित कृतिको बजार पनि विस्तार हुने सम्भावना रहन्छ । सबैभन्दा महत्त्वपूर्ण पक्ष त भाषाको जरो बलियो हुँदै जाने हुन्छ र भाषाको अस्तित्व पनि रक्षा हुने हुन्छ ।

नेकपाको शुभकामना आदानप्रदान कार्यक्रम

प्रस, पंचगावाँ, २१ कात्तिक/

पर्सागढी नगरपालिका–१ कोइलाभार मन्दिरमा नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी सखुवाप्रसौनी गाउँपालिका एकाइ कमिटीको आयोजनामा दीपावली र छठ पर्वको शुभकामना आदान प्रदान कार्यक्रम भएको छ ।

नेकपा गाउँ एकाइ कमिटीका संयोजक वासुदेवमहतो थारूको प्रमुख

(बाँकी तेस्रो पातामा)

जनताले चाहेको विकास भएन

प्रस, पर्सागढी, २१ कात्तिक/

जनमत पार्टीका केन्द्रीय सदस्य अब्दुल

खानले प्रदेशको उन्नति र प्रगति जनमत पार्टीबाहेक अन्य पार्टीबाट सम्भव नहुने बताएका छन् ।

बाराको कलैया उपमहानगरमा आयोजित कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि केस खानले कुनै पनि पार्टीले जनताले चाहेको विकास गर्न नसकेको आरोप लगाए ।

उनले देश र प्रदेशमा बेरोजगारी दिन प्रतिदिन बढिरहेको र त्यसतर्फ पार्टीहरू चिन्तित नदेखिएको बताए । जनमत पार्टीका बारा इन्चार्ज सुरेश साहको अध्यक्षतामा सम्पन्न कार्यक्रममा केस ओमप्रकाश साह, जिल्ला इन्चार्ज सुरेश साह, कार्तिक पाण्डे, परमानन्द कुमारलगायतको उपस्थिति थियो । कार्यक्रममा राजुप्रसाद साहले स्वागत र सहजीकरण विजय गुप्ताले गरेका थिए ।

चोर्नीमा नेकाको घरदैलो अभियान

प्रस, वीरगंज, २१ कात्तिक/

नेपाली काङ्ग्रेस पर्सा क्षेत्र नं १ को आयोजनामा शुक्रवार वीरगंज महानगरपालिका–३२ चोर्नीमा घरदैलो कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ ।

नेका पर्सा क्षेत्र नं १ ले साताव्यापी विकासको लागि सधैं जनतासँग काँधमा काँध मिलाएर अगाडि बढ्ने अभियान अन्तर्गत आज चोर्नीमा घरदैलो कार्यक्रम गर्दै त्यहाँका जनताको पीरमर्का, गुनासाहरू सुनेको थियो ।

क्षेत्रीय सभापति विजय सर्राफको अध्यक्षतामा भएको घरदैलो कार्यक्रममा संविधानसभा सदस्य अनिल रूँगटा, नेका पर्साका सभापति अजय द्विवेदी, नेताहरू रामनारायण कुर्मी, दिलीप कार्की, भोला कलवार, मेराज आलम, अबुलैश अन्सारी, बसरुद्दीन अन्सारी, वडाध्यक्षहरू जगतसाह कानु, वडासदस्यहरू शर्मा स्वर्णकार, जीतेन्द्र सिंहलगायतको सहभागिता थियो ।

नेका पर्सा क्षेत्र नं १ को पहलमा गत

(बाँकी तेस्रो पातामा)

सामाजिक सेवामा समर्पित रिलिफ सोसाइटीको कार्यसमितिलाई चाहिने समय प्रदान गरी सामाजिक सेवामा सहभागी हुनुहोस् । रिलिफ भवन फोन ९८४५११९४४८

अन्तर्राष्ट्रिय समाचार

वैध भोट मात्रै गनिए आफूले जित्ने ट्रम्पको दाबी

वाशिङ्टन, २१ कात्तिक/एएनआई

अमेरिकाको राष्ट्रपति चयनका लागि भएको निर्वाचनमा मतगणनाको विषयलाई लिएर विवाद उत्पन्न भएको छ।

राष्ट्रपतिका उम्मेदवारसमेत रहेका वर्तमान राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्प। तस्वीरः एपी

राष्ट्रपतिका उम्मेदवारसमेत रहेका वर्तमान राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले निर्वाचनमा धाँधली भएको भन्दै कतिपय ठाउँमा मतगणना रोक्न र पुनः मतगणना गर्न माग गरेकाले विवाद भएको हो।

पूर्वउपराष्ट्रपति जो बाइडेनले बहालवाला राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पलाई मतगणनामा लगातार पछाडि पारिरहेका छन्।

अमेरिकामा अहिलेसम्म ५० मध्ये ४४ राज्यबाट मतपरिणाम आइसकेको छ। निर्वाचनमा धाँधली भएको आरोप लगाएका अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले अदालतबाट मागेको सहारा पनि पाउन असफल भएका छन्। मतगणना तत्काल रोक्न माग गर्दै उनले सङ्घीय अदालतमा दिएका उजूरीहरू अदालतले खारेज गरिदिएका छन्।

ट्रम्पले आफ्नो मतान्तर कम भएका वा बाइडेनले अग्रता लिएका राज्यहरूमा धाँधली र चुनावी अनियमितता भएको आरोप लगाएका छन्।

बाइडेन झिनो मतले अगाडि रहेको नेभाडा राज्यमा यसअघिसम्म ट्रम्पको पक्षमा मत आउने आशामा उनका समर्थकहरूले मतगणना रोक्ने माग गरेका थिएनन्।

ट्रम्पले विस्कन्सिन, मिचिगन, पेन्सिल्भेनिया र जर्जिआ राज्यहरूमा मतगणनालाई कानूनी चुनौती दिँदै उजूरी दिएका हुन्।

उनले लगाएको आरोप पुष्टि गर्ने गरी प्रमाणहरू नपुगेकाले ट्रम्प पक्षधरद्वारा दर्ता गरिएको उजूरी खारेज गरिएको अदालतले जनाएको छ।

जर्जिआमा ढिलो गरी आएका ५३ वटा मतपेटिकालाई नोभेम्बर ३ मा भएको निर्वाचनको मतपेटिकासँग मिसाइएको दाबीसहित मुद्दा दायर भएको थियो।

मिचिगनमा भने मतगणना रोक्न माग गर्दै मत गन्तीको प्रक्रियामा पहुँचको माग गरिएको थियो।

राष्ट्रपति ट्रम्पले पेन्सिल्भेनियामा मतगणना रोक्न गरेको कानूनी अनुरोधलाई पनि अस्वीकार गरिएको छ। राज्यका अधिकारीहरूले रिपब्लिकनलाई मतगणना निरीक्षण गर्न दिइएको बताउँदै एकजना प्रतिनिधिले सामाजिक दूरीको नियम पालना नगरेको बताएका थिए।

ती राज्यका न्यायाधीशले उजूरी खारेज गरिदिएको र मतगणना रोक्न आवश्यक नभएको फैसला सुनाएका थिए। अदालतले उजूरी खारेज गरिदिएपछि राष्ट्रपति ट्रम्पलाई अर्को धक्का भएको छ।

राष्ट्रपति ट्रम्पको रिपब्लिकन पार्टीले नेभाडाको मतदानमा पनि धाँधली भएको भन्दै उजूरी दर्ता गरेको छ। शुक्रवार दर्ता गरिएको उजूरी ट्रम्पको तर्फबाट अन्य राज्यमा दर्ता गरिएको जस्तै रहेको समाचारमा जनाइएको छ। प्रमाण नदिइएको सो मुद्दामा क्लार्क काउन्टीमा हुलाकमार्फत आएका मतपत्र जाँचमा अनियमितता र ३,००० भन्दा बढी फर्जी मतदान भएको दाबी गरिएको छ।

अमेरिकामा अहिले मतगणना भइरहेका पेन्सिल्भेनिया, नेभाडा, एरिजोना, जर्जिआ र नर्थ क्यारोलाइनामा स्पष्ट विजेता देखापरिसकेका छैनन्।

पेन्सिल्भेनियामा मात्र जितेमा वा बाँकी चारमध्ये दुईवटामा मात्र जितेमा पनि बाइडेन राष्ट्रपतिमा निर्वाचित हुनेछन्। ट्रम्पले जित्नका लागि भने पेन्सिल्भेनियासहित बाँकी चारमध्ये तीनवटा राज्यमा जित्नैपर्ने हुन्छ।

यसअघि ट्रम्पको अग्रता पेन्सिल्भेनियामा खुम्चँदै थियो भने अब अर्को राज्य जर्जिआमा पनि उस्तै स्थिति देखा परिरहेको छ।

अमेरिकामा अहिले मतगणना र मुद्दा मामिला भइरहेका बेला दुवै उम्मेदवारले विभिन्न प्रतिक्रिया दिएका छन्।

प्रतिस्पर्धामा रहेका वर्तमान राष्ट्रपति ट्रम्पले निर्वाचनमा धाँधली भएको दाबी गर्दै आएका छन् भने अर्का प्रतिस्पर्धी तथा पूर्वउपराष्ट्रपति जो बाइडेनले संयमित हुन सबैलाई आह्वान गरेका छन्।

राष्ट्रपति ट्रम्पले निर्वाचनमा धाँधली भएको दाबी गरेपछि उनका समर्थक र विपक्षी दुवै पक्षले विभिन्न ठाउँमा प्रदर्शन गरिरहेका छन्।

मतदान सकिएपछि पत्रकार सम्मेलनमार्फत पहिलोपटक राष्ट्रपति ट्रम्पले धारणा सार्वजनिक गर्ने क्रममा हुलाकमार्फत गरिएको मतदान एकतर्फी भएको दाबी गरेका थिए।

उनले भने, "यदि तपाईं वैध मतहरू मात्रै गणना गर्नुहुन्छ भने म सजिलै जित्छु। यहाँ धेरै अवैध मतदान भएको छ।" मतदानअघि सञ्चारमाध्यमहरूले गरेको जनमत सर्वेक्षणलाई राष्ट्रपति ट्रम्पले चुनावी हस्तक्षेपको संज्ञा दिए।

यसअघि ट्रम्पको चुनावी प्रचार अभियान समूहका एक अधिकारीले सिबिएस टेलिभिजनसँग कुरा गर्दै विजयी भएको बाइडनले घोषणा गर्दैमा राष्ट्रपति ट्रम्पले त्यसलाई नस्वीकार्ने बताएका थिए।

अन्तिम नतीजा आउनै लाग्दा उनले दिएका अभिव्यक्तिका कारण धेरै अमेरिकीले उनको आगामी कदमको बारेमा आशङ्का र चिन्ता व्यक्त गरेका छन्।

अर्का प्रतिस्पर्धी बाइडेनले भने विरोध प्रदर्शनमा उत्रिएका तथा त्रसित र उत्तेजित भएकाहरूलाई संयमता अपनाउन आह्वान गरेका छन्।

"लोकतन्त्रमा कहिलेकाहीं अस्तव्यस्तता देखिन्छ," उनले भने, "तर प्रक्रियाले काम गरिरहेको छ।" प्रत्येक मतको गणना हुनुपर्नेमा जोड दिँदै उनले भने, "अमेरिकामा मतदान गर्ने काम पवित्र हुन्छ। त्यसलाई मानिसहरूले कसरी व्यक्त गरेका छन् भन्ने हेरौं।"

मतगणना सकेपछि आफू र आफ्नो समूहकी उपराष्ट्रपति पदकी उम्मेदवार कमला ह्यारिस विजयी हुने कुरामा कुनै शङ्का नरहेको पनि बाइडेनले बताएका छन्। त्यसबाहेक अमेरिकामा यसपालि झन्डै १० करोड मतदाताले हुलाकमार्फत अग्रिम मतदान गरेका छन्। त्यसको गणनाका लागि समय लाग्ने भएकाले अन्तिम नतीजा आउन अझै केही दिन लाग्न सक्ने अनुमान गरिएको छ।

हुलाकबाट आएको मत गणनापछि मात्रै अन्तिम नतीजा सार्वजनिक गरिने छ। तर हुलाकबाट आएको मतले भने नतीजालाई उल्टयाउने सम्भावना कम हुने गरेको छ।

अमेरिकी राष्ट्रपतिको कामकारबाहीबाट अमेरिका र विदेशमा रहेका धेरै मानिसको जीवनमा प्रत्यक्ष असर पर्ने भएकाले यस निर्वाचनलाई महत्त्वका साथ हेर्ने गरिएको छ। रासस

कोसोभोका राष्ट्रपतिले युद्ध अपराध मुद्दाको सामना गर्ने

प्रिस्टिना, कोसोभो, २१ कात्तिक/एपी

कोसोभाका राष्ट्रपति हासिम थासीले बिहीवार पदबाट राजीनामा दिएका छन्।

सन् १९९० को दशकमा सर्बियाबाट स्वतन्त्रता प्राप्त गर्ने क्रममा राष्ट्रपति थासीले छापामार लडाकूको भूमिका निर्वाह गरेका थिए। उनीमाथि हेग अन्तर्राष्ट्रिय अदालतमा युद्ध अपराध र मानवताविरोधी अपराधसँग सम्बन्धित मुद्दा लागेको छ।

कोसोभो युद्धका क्रममा १० हजारभन्दा बढी मानिस मारिएका थिए।

कोसोभोको राजधानी प्रिस्टिनामा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा ५२ वर्षीय थासीले भने, "हामी स्वतन्त्रता रुचाउने मानिस हौं, प्रतिहिंसक र प्रतिशोधी होइनौं। युद्धमा कोसोभो पीडित भएको थियो, सर्बियाले आक्रमणकारीको भूमिका खेलेको थियो।"

हेग अदालतमा गत अप्रिलमा मुद्दा दर्ता भएको र अक्टोबर २६ मा न्यायाधीशले मुद्दाका बारेमा सार्वजनिक जानकारी दिएका थिए।

अदालतमा विचाराधीन मुद्दामा राष्ट्रपति थासी र कोसोभो लिबरेशन आर्मीका अरू तीनजना पूर्वकमान्डरमाथि मार्च १९९८ देखि सेप्टेम्बर १९९९ को अवधिमा गैरकानूनीरूपमा धम्की दिने, अभद्र व्यवहार गर्ने, हिंसा फैलाउने तथा आफ्ना विरोधीलाई सफाया गर्नेजस्ता गम्भीर अपराध गरेको आरोप छ।

आरोपित थासीसहित तीनजना पूर्वकमान्डर काद्री भेसेली, रेक्सहेप सेलिमी र जाकुप क्रासनिकी केही दिनभित्रै हेग अदालतमा उपस्थित हुनेछन्।

उनीहरूमाथि हत्या, यातना, जबरजस्ती बेपत्ता र उत्पीडनसमेतका १०-१० वटा आरोप लागेको छ।

थासी र भेसेली दुवैले आफूहरूमाथि लागेका आरोप अस्वीकार गरेका छन्। रासस

आजको राशिफल

मेष	भयचिन्ता	वृष	विजय
मिथुन	कान्तिक्षय	कर्कट	भाग्योदय
सिंह	बेचैनी	कन्या	मनोरञ्जन
तुला	सफलता	वृश्चिक	राज्यभय
धनु	वादविवाद	मकर	यात्रालाभ
कुम्भ	शत्रुभय	मीन	चोरभय

ज्योतिषी पं. छविरमण सुवेदी, सि.सं.मा.वि.कलैया

छठ पर्व : सूर्य जस्तै सर्वमुखी हुनुपर्छ

"काँच हीं बाँस के बहङ्गीया,
बहङ्गी लचकत जाए।
तुँत आन्हर होइबे रे बटोहिया,
बहङ्गी छठी मैया के जाए।"

सरोकार

राजेश मिश्र
rajesh560107@gmail.com

सूर्यले जगत्का समस्त प्राणीलाई समानरूपमा प्रकाश दिन्छ। तसर्थ राज्यको अभिभारा बोकेका ओहोदाधारीहरू पनि समाजको लागि सूर्य जस्तै सर्वमुखी हुनुपर्छ भन्ने छठ पर्वको मूलभूत सन्देश हो।

मधेसमा छठ पर्व सबैभन्दा ठूलो चाडको रूपमा मनाइन्छ। छठ पर्वको झल्को दिने थुप्रै लोकगीत छन्। पारम्परिक लोकगीतहरूको धुनले छठ पर्वको पावन उत्सवमा थप उत्साह प्रदान गर्दछ। गाउँदेहातदेखि शहरबजारहरू छठ पर्वको अवसरमा सङ्गीतमय धुनले गुञ्जायमान हुन्छन्। कात्तिक महीनामा मनाइने छठ पर्वको हर्षोल्लास मधेसमा मात्र होइन, यो पर्वको आस्थासँग लयबद्ध रहेका मानिस संसारका जुनसुकै देशमा रहे पनि आफ्नो संस्कृतिसँग कटिबद्ध रहेको पाइन्छन्। वर्तमान समयमा छठ पर्व नेपाल र भारतमा मात्र सीमित रहेन। अपितु संसारका विभिन्न मुलुकमा बसोबास गरिरहेका हिन्दू धर्मावलम्बीहरूले यथास्थानमा मनाउने गरेको पाइन्छ। अन्य समुदायको समेत अन्तरङ्ग सहभागिताले सामाजिक सद्भावको सवालमा छठ पर्वको महत्तालाई थप उर्जनशील बनाउँछ।

छठ पर्व नेपालको तराई क्षेत्र र भारतको उत्तरी क्षेत्रमा हिन्दूहरूले मनाउने एक महत्त्वपूर्ण पर्व हो। यो पर्वमा छठी माताको पूजा अर्चना गरी सन्तान, पति, परिवारका साथै संसारका समस्त प्राणीको सुख शान्तिको कामना गर्ने गरिन्छ। हिन्दूहरूले मनाउने यस पर्वको आस्थासँग जोडिएर अन्य समुदायले समेत श्रद्धा एवं भक्तिपूर्वक छठव्रत गर्ने गरेको पाइन्छ। कात्तिक शुक्लपक्ष चतुर्थी तिथिको दिनदेखि नहाए-खाएसँगै छठ पर्वको आरम्भ हुन्छ। पञ्चमी तिथि 'रसियाव रोटी'को दिन हो भने षष्ठी तिथिको दिन अर्थात् सँझियाघाटमा अस्ताउँदो सूर्यलाई अर्घ्य दिइन्छ तथा सप्तमी तिथिको बिहानपख उदाउँदो सूर्यलाई अर्घ्य दिएपछि छठ पर्वको समापन हुन्छ।

सृष्टिको सुरुआतदेखि नै सूर्यको उपासना गरिँदै आइरहेको मान्यता छ। अग्नि पुराणमा पनि छठ (षष्ठी) व्रतको प्रसङ्ग उल्लेख छ। चौध वर्षको वनवास र एक वर्षको अज्ञातवासमा बसेका बेला कुन्ती र द्रौपदीसहित पाण्डवले छठव्रत गरेको वर्णन महाभारतमा पाइन्छ। त्रेता युगमा राजा दशरथकी रानी कौशल्याले पनि यो व्रत गरेको हिन्दू ग्रन्थहरूमा उल्लेख छ। कात्तिक महीनामा मनाइने छठलाई 'ठूलो छठ' भनिन्छ भने चैतको षष्ठी तिथिमा मनाइने यो पर्वलाई 'सानो छठ' भनिए पनि हालको दिनमा व्रत बस्ने बर्तालुहरूको सङ्ख्या र उत्साह बढ्दो छ।

शुद्धाशुद्धि र सरसफाइको धेरै विचार गर्नुपर्ने भएकाले कहींकतै अशुद्ध नहोस् भन्नेमा बर्तालुहरू सजग रहन्छन्। शुद्ध भावनाले यो व्रत गर्नाले मनमा चिताएको कुरा पूरा हुने जनविश्वास छ। त्यस कारण मनले मात्र शुद्ध नभएर सबैथोक चोखो हुनुपर्ने हुनाले बर्तालुहरूले मात्र नभई सम्पूर्ण परिवारजनले नै शुद्धाशुद्धिको नियमलाई कडाइका साथ पालना गर्नुपर्ने हुन्छ।

छठ पूजामा आवश्यक पर्ने पूजन सामग्रीहरूमा प्रायः सबैथोक कृषि उपज नै प्रयोग गरिने हुनाले यो पर्व प्रकृतिउन्मुख पनि छ। उखु, केराउ, सुथनी, सिंघडा, बयर, अदुवा, कागती, साठीको चामल, फलफूल, नरिवल, आर्ताको पत्ता, माटोको दियो, बत्ती, घ्यू, तेल, बाँसको दौरा र सुपुली आदि। छठ पर्वको लागि बनाइने प्रसादलगायतका सामग्री पकाउनको लागि छठअगावै माटोको चुलो निर्माण गरिन्छ। चुलो निर्माणको लागि माटो ल्याउन जाँदा महिलाहरू समूहमा गीत गाउँदै जाने र फर्किने चलन छ। पर्वको आरम्भदेखि अन्त्यसम्म नयाँ चुलोमा मात्र पकाएको परिकार बर्तालुहरू ग्रहण गर्दछन्। शुद्ध घ्यूमा गहुँको पीठोबाट पकाइएको 'ठेकुवा' छठ पर्वको विशेष प्रसाद हो।

छठी माताको पूजाआजा गरेपछि भाकल गर्नेहरूको सबै मनोकामना पूरा हुने धार्मिक विश्वास छ। यो व्रत गर्नाले रोगव्याधि निको हुने पनि विश्वास गरिन्छ। ससाना बच्चाहरूको पहिलोपटक कपाल छिल्ने काम पनि छठघाटमा हुने गर्दछ। कतिपय भक्तजन घरबाट साँझ वा बिहान घस्रिँदै छठघाटसम्म जान्छन् र नदी वा पोखरीमा स्नान गरी भाकल पूरा गर्दछन्।

पहिलो दिन : नहाए-खाए (प्रारम्भ)

कार्तिक शुक्लपक्ष चतुर्थीका दिनदेखि छठ प्रारम्भ हुन्छ। छठव्रतको सुरुआत मानिने यस दिनलाई 'नहाए-खाए' भनिन्छ। बिहान सबेरै उठेर हातखुट्टाको नङ काट्ने र नजीकको खोला वा पोखरी वा घरमा नुहाइधुवाइ गरी सफा कपडा लगाएर कुलदेवता र मन्दिरमा पूजाआजा गरी शुद्ध भोजन गरिन्छ। प्रायः यस दिन लौकाको तरकारी, रहरको दाल र भात/रोटी बिहान र बेलुकी गरी दुई छाक मात्र खाइन्छ। परिकार बनाउनको लागि माटोको नयाँ चुलो प्रयोग गरिन्छ।

दोस्रो दिन : रसियाव रोटी

विधिवतरूपमा शुरू भएको छठव्रतको दोस्रो दिनलाई 'रसियाव रोटी' वा 'खर्ना' भनिन्छ। यस दिन शुरूको दिनझैं नुहाएर चोखो भइन्छ। पूजाआजा गरिन्छ। दिनभरि निराहार बसिन्छ। साँझपख बर्तालुहरू 'रसियाव' र 'रोटी' खान्छन्। पारम्परिक 'रसियाव' भनेको चामल, गुड (मी र दूधको मिश्रणले बनेको पकवान हो। पारिवारिक परम्परा अनुसार धेरैजसो बर्तालु खीर र शुद्ध घ्यूमा पकाएको पुडी ग्रहण गर्ने गरेको पनि पाइन्छ। चिनी प्रयोग गरेर बनाइएको पकवान 'रसियाव' नभई 'खीर' हो। वैज्ञानिक मान्यता अनुसार पाचन प्रक्रियामा चिनीभन्दा गुड शरीरको लागि फाइदाजनक भएकोले छठव्रतमा परम्परादेखि नै चलिआएको गुड मिश्रित 'रसियाव'को प्रचलन हुन सक्ने एकथरीको तर्क हो भने प्राचीनकालमा चिनी अस्तित्वमा थिएन, त्यस कारण गुडको प्रयोग हुँदै आएको अर्कोथरीले तर्क गर्छन्।

तेस्रो दिन : सँझियाघाट

छठव्रतको तेस्रो दिन अर्थात् छठीमाताको पूजाको दिन हो। यस दिन बर्तालुहरू निराहार बस्छन्। आजको दिन 'ठेकुवा' पकाइन्छ। 'अर्घ्य'को लागि भने पीठो र गुडको ठेकुवा शुद्ध घ्यूमा पकाइन्छ। आजको दिन बर्तालुलगायत परिवारका सदस्यहरूलाई सँझियाघाटको तयारीको लागि भ्याइनभ्याइ हुन्छ। युवाहरूको जमात भने छठघाटको शृङ्गारमा व्यस्त हुन्छन्। दिउँसो नजीकैको पोखरी, तलाउ वा कुवा जस्ता जलाशयको किनारमा सजाइएको छठघाटमा बर्तालुहरू आउने क्रम शुरू हुन्छ। पण्डालको बीच भागमा छठीमाताको मूर्ति हुन्छ, जसलाई स्थानीय भाषामा 'सिरसोता' भनिन्छ। सिरसोताको चारैतिर बर्तालुहरू बस्छन् र छठीमाताको पूजा शुरू हुन्छ। बर्तालुहरू आआफ्नोअगाडि बाँसबाट निर्मित दौरा राख्छन्, जो पूजन सामग्रीले भरिएको हुन्छ। बाँसबाट निर्मित दौरा र सुपुलीको ठाउँ हालका दिनहरूमा पीतलले लिन थालेको छ। बेहुलीझैं शृङ्गारिएको पूजनस्थलमा बर्तालुहरूको विभिन्न लोकगीतको सुमधुर स्वर गुञ्जायमान हुन्छ। सँझियाघाटबाट फर्केपछि भाकल गरेका बर्तालुहरूको घरघरमा 'कोशी' भराइको काम हुन्छ। तदोपरान्त सोही कोशीलाई मध्यरात्रिको समय छठघाटमा पनि कोशी भर्नुपर्छ। बच्चादेखि वृद्धसम्म नयाँ-नयाँ लुगा लगाएर छठघाटमा आउँछन्। आफन्तजन तथा इष्टमित्रहरूको मिलन पनि यस अवसरमा हुने गर्दछ।

चौथो दिन : बिहनियाघाट (समापन)

आजको दिन अर्थात् अन्तिम दिन उदाउँदो सूर्यलाई पूजाआजा गरिन्छ। अर्घ्य दिइन्छ। एकाबिहानीको सूर्यको न्यानो किरणसँगै बर्तालुहरूले सूर्यलाई अर्घ्य अर्पण गर्दछन्। पालैपालो ठेकुवा, फलफूललगायतका प्रसादहरू अर्पण गर्दछन्। त्यसपछि घरमा गई छठपूजाको प्रसाद ग्रहण गरी 'पारण' गर्दछन्। पारणमा दाल, भात, तरकारी, पकौडा, पापडलगायतका भोजन गरिन्छ। आजको दिन माइतबाट चेलीबेटीकहाँ ठेकुवा, चिउरा र मिठाइ आदि 'बाएन' (कोसेली) पठाउने चलन सदियौंदेखि निरन्तर छ।

स्थानीय सरकारको दायित्व

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १२ को वडासमितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अन्तर्गत उपदफा २ को (ग)को (१७) बमोजिम स्थानीय समुदायका चाडपर्व, भाषा, संस्कृतिको विकासको लागि कला, नाटक, जनचेतनामूलक तथा सांस्कृतिक कार्यक्रम गर्ने गराउने उल्लेख छ। तसर्थ चाडपर्व र लोकसंस्कृतिको जगेर्नाहितु स्थानीय तहहरूको कर्तव्यमुखी उत्तरदायित्व अपेक्षित छ।

छठ पर्वको मूलभूत सन्देश

सूर्यले जगत्का समस्त प्राणीलाई समानरूपमा प्रकाश दिन्छ। तसर्थ राज्यको अभिभारा बोकेका ओहोदाधारीहरू पनि समाजको लागि सूर्य जस्तै सर्वमुखी हुनुपर्छ भन्ने छठ पर्वको मूलभूत सन्देश हो। सम्पूर्ण प्राणीलाई विनाकुनै भेदभाद समान शक्ति, ताप र किरण प्रदान गर्ने समानताको प्रतीक सूर्यको यसै महिमालाई आत्मसात् गर्दै सूर्यको पूजा, प्रार्थना र आराधना तन, मन लगाएर चार दिनसम्म गरिन्छ। पारिवारिक र सामाजिक जमघटको सङ्गम मात्र होइन छठ पर्वले सामाजिक एकता र जनसरोकारप्रति उत्तरदायित्व बोध हुनुपर्छ भन्ने सङ्केत गर्दछ। शीर्षस्थदेखि भुइँ तहसम्म एकै थलोमा जम्मा भएर पूजा गर्ने मधेसको प्राचीन परम्परा र संस्कृतिको मूलभूत उद्देश्य जनमनमा प्रवाहित भएमात्र छठपूजाको उपलब्धि सार्थक सिद्ध हुनेछ।

चोर्नीमा नेकाको घरदैलो......

चार दिनदेखि साताव्यापी घरदैलो कार्यक्रम शुरू गरिएको नेविसङ्घ पर्साका पूर्वअध्यक्ष दिलीपराज कार्कीले बताए। उनले जनताको गुनासो सुन्ने र उनीहरूको समस्या समाधानका लागि पहल गर्ने उद्देश्यले कार्यक्रम आयोजना गरिएको बताए।

नेकपाको शुभकामना.....

आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा जसवन्त यादव, अनिरुद्ध कुर्मी, हरेन्द्र चौधरीलगायतले शुभकामना व्यक्त गर्दै कोरोनाको महामारीमा चाडपर्व सामाजिक दूरी बनाएर र स्वास्थ्य मापदण्ड पूरा हुने गरी मनाउन सुझाए। पर्वमा सामाजिक सद्भाव कायम गर्न आग्रह पनि गरे। नेता थारूले भ्रष्टाचार रोकेर आउँदो निर्वाचनमा पनि नेकपाको बहुमत कायम हुने गरी गतिविधि गर्न आग्रह गरे।

कार्यक्रममा स्व मुकेश चौरसियाप्रति श्रद्धाञ्जलि व्यक्त गर्दै घटनाका दोषीमाथि कारबाईको माग गरिएको थियो।

जि.प्र.का. पर्सा द.नं. १२/२०५३/०५४ प्रतीक जि. हु. का. पर्सा द. नं. १८२/२०७७/०७८

पर्साका किसानहरू माछाखेतीतर्फ आकर्षित

नरेश यादव, पर्सागढी, २१ कात्तिक/

पर्सा जिल्लामा माछाको उत्पादन वृद्धि भएपछि अहिले आन्तरिक खपतका साथै देशका विभिन्न स्थान र छिमेकी भारतमा पनि निर्यात भइरहेको छ।

कुनै बेला बारा र भारतका विभिन्न स्थानबाट माछा आयात हुने पर्सामा अहिले उत्पादन बढेपछि निर्यात हुन थालेको हो।

भेटेनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्र पर्साका कार्यालय प्रमुख सहमत राम मौर्यले पर्सा जिल्लामा ५७१.०७ हेक्टर जलाशय क्षेत्र रहेको र त्यसमध्ये ४२१.७१ हेक्टर पोखरीमा माछाखेती भइरहेको बताए।

यसको अलावा पर्सा जिल्लामा ससाना जलाशय, तालतलैयाको सङ्ख्या १५० रहेको छ। प्रमुख मौर्याले पर्सा जिल्लामा १५२० वटा पोखरी रहेको र माछा उत्पादनमा १३६० जना किसान सक्रिय रहेको बताए।

मत्स्य पालनमा रमाएका कृषकहरू। तस्वीरः प्रतीक

यसैगरी, पर्सामा निजीस्तरको २० वटा मत्स्य नर्सरी र ६ वटा भुरा उत्पादन भइरहेको उनले बताए। उनले अहिले एउटा भुरा उत्पादन केन्द्र निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको जानकारी गराएका छन्। पर्सा जिल्लामा भुरा उत्पादन र बिक्री गर्ने १५ वटा समूह रहेको उनले बताए।

जिल्लामा ३१४४.३५ मेट्रिक टन खान योग्य माछा उत्पादन भइरहेको उनले बताएका छन्।

पर्सा जिल्लामा प्रतिव्यक्ति वार्षिक ३ किलो माछा खपत हुने गरेको प्रमुख मौर्यले बताए।

सोही कार्यालयका सहायक राजेश्वर कुशवाहाले जिल्लामा उत्पादित माछा राजधानीलगायतका ठाउँमा अक्सिजन राखेर जिउँदो पठाइरहेको बताए। उनले भारतको रक्सौल, गोनाही, भेलाहीसम्म किसानहरू माछा पठाइरहेको बताए।

पर्सागढी माछा ब्लकका अध्यक्ष सइम अन्सारीले पोखरी खनेर माछा उत्पादन गर्दा सरकारले पनि सहयोग गरेको र उत्पादनबाट मनग्य आम्दानी भइरहेको कारण माछाखेतीतर्फ कृषकहरूको आकर्षण बढेको बताए। उनले माछापालनको लागि सरकारले पानी तान्ने मोटर खरीदमा ५० प्रतिशत अनुदान दिने गरेको, पोखरी खन्दा नयाँ पोखरीलाई प्रतिकट्ठा १० हजार रुपैयाँ अनुदान सहयोग र पोखरी मरम्मतको लागि बेलाबेलामा सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएको जानकारी गराएका छन्। पर्सागढी-४ मा माछा उत्पादन गर्दै आएका किसान मनिब अन्सारीले धान, गहुँ, मकै खेतीभन्दा माछाखेतीबाट मनग्य आम्दानी भइरहेको बताए। उनले धान, गहुँ, मकै बाली लगाउँदा बिक्रीको समस्या हुने गरेको तर माछापोखरीमा माछा खरीदकर्ताहरू नै पुग्ने गरेको बताए। उनले थोरै लगानीमा माछाखेतीबाट राम्रो आम्दानी भइरहेकोले किसानहरू यसतर्फ आकर्षित भएको पनि बताए।

विद्यालय नखुलेपछि गाउँमा विकृति बढ्दै

प्रस, पोखरिया, २१ कात्तिक/

सामुदायिक विद्यालय लामो समयसम्म बन्द भएपछि चाडपर्वमा विद्यार्थीहरू जुवातास, लङ्गरबुर्जालगायतका विकृतिमा रुमलिन थालेका छन्।

खेतमा छरिएको धान सङ्कलन गर्दै र लङ्गरबुर्जा खेल्दै विद्यार्थीहरू। तस्वीरः प्रतीक

विद्यालय लामो समयसम्म बन्द भएको कारण यसपटक दशैं शुरू हुनासाथ विन्ध्यवासिनी, कालिकामाई, छिपहरमाई, धोबिनी, जगरनाथपुर गाउँपालिका र पोखरिया नगरपालिकाका विभिन्न वडामा लङ्गरबुर्जा, जुवातासमा विद्यार्थीहरूको संलग्नता बढेको हो। टोलटोलमा लङ्गरबुर्जा र जुवातास भइरहेको छ।

विद्यालय बन्द भएको र अनलाइन शिक्षा ग्रामीण क्षेत्रमा प्रभावकारी नभएपछि विद्यार्थीहरू विकृतितर्फ उन्मुख भएका हुन्।

अहिले धान भित्र्याउने क्रममा धेरैजसो विद्यार्थी खेतमा गएर धान जम्मा गरी बिक्री गरी आएको रकमले लङ्गरबुर्जा, जुवातास खेल्ने गरेका छन्। कतिपय विद्यार्थीले घरको चामल, धान बिक्री गर्ने गरेको पाइएको छ। यस क्षेत्रमा सामुदायिक विद्यालयहरू सञ्चालनको सुरसारमा छैनन्।

इलाका प्रहरी कार्यालय, पोखरियाका प्रहरी निरीक्षक दीपक थापाले लङ्गरबुर्जा, जुवातास खेल भइरहेको गुनासो नआएको बताए।

उनले यस्तो विकृति बढेको छ भने प्रहरीले नियन्त्रणतर्फ अग्रसरता देखाउने प्रतिबद्धता जाहेर गरे।

रेड मर्करीको भ्रममा...

फर्किसकेकी उनकी छोरीलाई पनि सो कुरा मोबाइलबाट खबर दिएपछि बीच बाटैबाट उनी निजगढ नपा लाल माइतमा आइन्।

शङ्काको आधारमा वृद्ध कुलबहादुर तामाङलाई नियन्त्रणमा लिन रेडियोधनी पक्षले रतनपुरी अस्थायी प्रहरी चौकीमा आग्रह गरे। प्रहरीले तामाङलाई नियन्त्रणमा लिएर सोधपूछ गऱ्यो।

६७ वर्षीय वृद्ध कुलबहादुरको बयानको आधारमा प्रहरीले सोही स्थान निवासी ८४ वर्षीय वीरबहादुर जिम्मालाई पनि नियन्त्रणमा लियो। अनुसन्धानलाई अघि बढाउँदै जाँदा शुक्रवार बिहान करीब ९ बजे कलैया उपमहानगरपालिका वडा नं ४ का ४८ वर्षीय रामनाथ सहनी र वडा नं १ का ६५ वर्षीय दुःखी महतो निजगढ प्रहरीको नियन्त्रणमा परे। सोही दिन दिउँसो करीब १२:३० बजे निजगढ नपा-७ का ७० वर्षीय शिवप्रसाद थपलिया र कोल्हवी नपा-८ का ६८ वर्षीय पद्म थपलियालाई पनि अनुसन्धानको क्रममा प्रहरीले नियन्त्रणमा लियो।

चोरी गर्ने समूह पत्ता लागे पनि प्रहरीले शुक्रवार साँझसम्म सोधपूछ र अनुसन्धान गर्दा रेड मर्करी भनिएको रेडियोको भित्री पाटपुर्जा कसले कहाँ लुकाइराखेको छ वा बिक्री गरिसकेको छ भन्नेबारे खुल्न नसकेको जनाएको छ।

पुरानो रेडियोभित्र रेड मर्करी हुने र सोलाई बिक्री गर्दा कम्तीमा पनि १ करोडदेखि ८/१० करोड रुपैयाँसम्म पाउन सकिने भन्ने कुरा सुनेपछि कुलबहादुर तामाङले रेडियोभित्रको पाटपुर्जा चोरी गरेको देखिएको छ।

यस घटनामा संलग्नमाथि निजगढ प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ। घटना सुन्दा सामान्य लागेकाले आफूले रतनपुरी प्रहरी चौकीलाई घटनाबारे सोधपूछ गरी मिलाउन भनेकोमा घटना अनुसन्धान गर्दै जाँदा झन् रहस्यमय देखिएकोले पक्राउ परेकाहरूलाई इप्रका निजगढमा राखी अनुसन्धान अघि बढाएको प्रहरी निरीक्षक विकास थपलियाले बताए।

रेड मर्करी भ्रम

पुरानो रेडियो, टिभीभित्र 'रेड मर्करी' हुने भन्ने कुरा एउटा भ्रम मात्र भएको विज्ञहरूले बताएका छन्। रेड मर्करी नामको कुनै चीज नै अस्तित्वमा नरहेको उनीहरूले विभिन्न समाचारमाध्यममार्फत यसअघि नै प्रस्ट पारिसकेका छन्।

पुरानो रेडियोभित्र तरल पदार्थ रहेको दुईवटा सानो ट्युब हुने र त्यो कुनै बहुमूल्य वस्तु नभएको नेपाल तथा भारतका अनुसन्धानकर्ताहरूले बताएका छन्। आफूले सुनेको अफवाह केही व्यक्तिले सामाजिक सञ्जालमा पोस्ट गरेको र त्यसैले नेपाल र भारतमा समेत थप भ्रम सिर्जना गरेको राज्यका उच्च सुरक्षा स्रोतको ठहर छ।

मूल्यसूची नराख्ने दुई पसललाई १ लाख जरिवाना

प्रस, वीरगंज, २१ कात्तिक/

वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण कार्यालय वीरगंजको टोलीले

मूल्यसूची राखेनराखेबारे चेकजाँच गर्दै टोली। तस्वीरः प्रतीक

मूल्यसूची नराखेको भन्दै दुईवटा पसललाई रु १ लाख जरिवाना गरेको छ।

खाद्य निरीक्षण अधिकृत जीतबहादुर भण्डारी नेतृत्वको टोलीले आदर्शनगरमा रहेका दुईवटा पसलमा अनुगमन गर्ने क्रममा मूल्यसूची नराखिएको कसूरमा जरिवाना गरेको थियो। टोलीमा जिल्ला प्रशासन कार्यालय पर्सा, जिल्ला प्रहरी कार्यालय पर्सा, कन्जुमर आई नेपाल र वीरगंज उद्योग वाणिज्य सङ्घका प्रतिनिधि सहभागी थिए।

टोलीले उपभोक्ता संरक्षण ऐन, २०७५ बमोजिम गुलाब एन्ड सन्स र श्रीराम ट्रेडिङलाई कारबाई गरी जरिवाना असुल गरेको वाणिज्य, आपूर्ति तथा उपभोक्ता संरक्षण कार्यालयका सूचना अधिकारी दिलीपखड्ग खत्वेले जानकारी दिए।

वृद्धाश्रमको साधारणसभा सम्पन्न

प्रस, वीरगंज, २१ कात्तिक/

ॐ श्री हनुमान वृद्धाश्रमको चौथो साधारणसभा तथा संरक्षक परिषद्को बैठक सम्पन्न भएको छ।

तस्वीरः प्रतीक

नेपाल पत्रकार महासङ्घ पर्सा शाखाको सभाहलमा सम्पन्न बैठकमा संस्थाका सचिव जगदीशप्रसाद शर्माले वृद्धाश्रम निर्माणको तयारीमा सक्रियताका साथ लागिपरेको बताए।

उनले जग्गाको नापजोख, किलाखुट्टा गाड्ने काम सम्पन्न भएको तर जग्गामा धानखेती गरिएको र वर्षाले पनि हालसम्म साथ नदिएको कारण निर्माण कार्य साध्य नभएको बताए। उनले चाडपर्वलगत्तै निर्माण कार्य शुरू हुने प्रतिबद्धता जाहेर गरे।

बैठकमा कोषाध्यक्ष हरि गौतमले आर्थिक प्रतिवेदन पेश गरेका थिए।

ॐ श्री हनुमान वृद्धाश्रमका अध्यक्ष मुर्लीधर रूँगटाले चाडपर्वको शुभकामना दिँदै वृद्धाश्रम निर्माणमा सक्रियता देखाउने प्रतिबद्धता जाहेर गरे।

स्थानीय तहको बजेट सांसदले ल्याउने होइन -अध्यक्ष मुखिया

प्रस, रौतहट, २१ कात्तिक/

रौतहट क्षेत्र नं १ का सांसद एवं जनता समाजवादी पार्टीका नेता अनिलकुमार झाले स्थानीय तहलाई लक्षित गरी दिएको अभिव्यक्तिप्रति यमुनामाई गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्रीप्रसाद मुखियाले आपत्ति जनाउँदै स्थानीय तहमा आएको बजेट सांसदले ल्याएको होइन भनी बताए।

शुक्रवार यमुनामाई गापाको सभाकक्षमा आयोजित पत्रकार सम्मेलनमा नेपाल सरकारको नीति अनुसार स्थानीय तहमा जनसङ्ख्या तथा क्षेत्रको आधारमा आएको बजेट हो भनी प्रस्ट पारे। स्थानीय तह आफैंमा एउटा सरकार हो उनले भने। उनले स्थानीय तहमा आएको बजेट स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिले बाँडफाँड गर्ने स्थानीय सञ्चालन ऐन २०७४ मा अधिकार प्रत्यायोजन गरेको स्पष्ट पारेका थिए। संसदीय पूर्वाधार विकास कोषको रकम छुट्टै हो गापा अध्यक्ष मुखियाले बताए।

कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब.....

व्यवस्थित गर्नुपर्ने तर बन्द गर्न नमिल्ने प्रजिअले प्रस्ट्याए।

यस सम्बन्धमा स्वास्थ्य कार्यालय पर्साका स्वास्थ्य निरीक्षक जयमोद ठाकुरले मन्त्रालयले परीक्षण र उपचारका विषयमा अस्पताल र प्रयोगशालालाई मात्रै परिपत्र गरेको तर पालिकाहरूलाई भने कुनै निर्देशन नदिएको अवस्थामा पालिकाहरू आफ्नो नागरिकमाथिको दायित्वबाट पछि हट्न नमिल्ने बताए।

पर्साका १४ वटा पालिकामध्ये अन्य १३ वटा पालिकामा कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन कार्य भइरहेको छ। सङ्क्रमितको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन बन्द हुँदा यसले सङ्क्रमण झन् फैलने जोखिम बढेको महानगरवासीको गुनासो छ।

अहिले पेला परिरहेका सङ्क्रमितहरूको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ नै गरिएन भने अरू कतिजनामा सङ्क्रमण फैलियो सो पत्तै लाग्दैन, जसका कारण महानगरमा सङ्क्रमणको जोखिम झन् बढ्ने देखिन्छ। नारायणी अस्पतालका चिकित्सक डा उदयनारायण सिंहले सङ्क्रमितको कन्टयाक्ट ट्रेसिङ र स्वाब सङ्कलन बन्द गरिंदा महानगरमा फेरि असार-साउनकै जस्तै सङ्क्रमण तीव्र गतिमा फैलने जोखिम देखिएको बताए।

वीरगंज महानगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखाका अनुसार कात्तिक १८ गतेसम्म वीरगंज महानगरका मात्रै ६ हजारजनाको स्वाब सङ्कलन गरी पिसिआर परीक्षण गर्दा २ हजार ६३ जनामा सङ्क्रमण भेटिएको थियो। जसमध्ये अहिले होम आइसोलेशनमा ५३ जना मात्रै रहेको र अरूले कोरोनालाई जितेर सङ्क्रमणमुक्त भइसकेका महानगर स्वास्थ्य शाखाका प्रतिनिधि जहिर अन्सारीले जानकारी दिए।

स्वच्छ र व्यवस्थित वीरगंजको लागि प्रहरी साझेदारी

- कोभिड-१९ सङ्क्रमण नियन्त्रण तथा रोकथामको लागि आफू पनि सचेत रहौं र अरूलाई पनि सचेत पारौं। - फूटपाथमा जथाभावी पसल नराखौं। - मास्क र पञ्जा प्रयोग गरौं।
- अनावश्यक भीडभाड नगरौं। - जथाभावी पार्किङ नगरी महानगरले तोकेको स्थानमा मात्र पार्किङ गरौं। - वन-वे, टु-वे नियम पालना गरौं। - चौपायाहरू जथाभावी बजारमा नछोडौं।
- जथाभावी फोहर नफालौं, आफ्नो घर, पसलको फोहर डस्टबिनमा फालौं। - तरकारी, फलफूल जथाभावी फूटपाथमा नबेचौं।